Vasaramäen koulun kiusaamisen vastainen suunnitelma

Päivitetty 10/2026

1. Tavoite

Vasaramäen koulussa jokaisella oppilaalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Koulun tavoitteena on ennaltaehkäistä kiusaamista, puuttua kaikkiin havaittuihin kiusaamistilanteisiin viipymättä sekä tukea kaikkia osapuolia tilanteiden selvittämisessä.

Kiusaamisen vastainen työ kuuluu koko kouluyhteisölle. Vastuu turvallisen toimintakulttuurin rakentamisesta on kaikilla koulun aikuisilla ja oppilailla.

2. Mitä kiusaaminen on?

Kiusaamisella tarkoitetaan tahallista ja toistuvaa toimintaa, jolla aiheutetaan toiselle oppilaalle pahaa mieltä, pelkoa tai harmia tilanteessa, jossa kiusatun on vaikea puolustautua. Kiusaaminen voi olla yhden henkilön tai ryhmän tekemää.

Kiusaaminen voi olla esimerkiksi:

- sanallista (haukkuminen, nimittely, uhkailu)
- fyysistä (lyöminen, töniminen, tavaroiden rikkominen)
- sosiaalista (ulkopuolelle jättäminen, ryhmästä eristäminen)
- digitaalista (sosiaalisessa mediassa tapahtuva häirintä, loukkaavat viestit tai kuvien jakaminen).

Yksittäinen riita tai erimielisyys ei välttämättä ole kiusaamista, mutta myös niihin puututaan koulussa välittömästi.

3. Kiusaamisen ennaltaehkäisy

Kiusaamisen ehkäisy on osa koulun jokapäiväistä toimintaa.

Koulun yhteiset toimintatavat

- Tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan kaikilla vuosiluokilla.
- Oppilaita ohjataan kunnioittavaan ja ystävälliseen käyttäytymiseen.
- Luokissa rakennetaan turvallista ryhmähenkeä.
- Oppilaat osallistuvat yhteisten sääntöjen laatimiseen.
- Ryhmäyttämistä toteutetaan lukuvuoden aikana suunnitelmallisesti.
- Oppilaita kannustetaan kertomaan aikuiselle kaikista kiusaamishavainnoista.
- Kiusaamiskysely toteutetaan kaksi kertaa lukuvuodessa.
- Tarvittaessa käytetään luokkien hyvinvointikartoituksia ja sosiogrammeja.

Koulun aikuisten vastuut

Kaikki koulun aikuiset:

- puuttuvat välittömästi epäasialliseen käyttäytymiseen
- valvovat aktiivisesti välitunneilla
- ohjaavat oppilaita rakentavaan vuorovaikutukseen
- välittävät tiedon huolenaiheista luokanopettajalle tai luokanvalvojalle
- kirjaavat tarvittavat havainnot Wilmaan.

4. Osallisuus ja yhteistyö huoltajien kanssa

Huoltajilla on tärkeä rooli kiusaamisen ehkäisyssä ja selvittämisessä.

Huoltajia kannustetaan:

- ottamaan yhteyttä kouluun matalalla kynnyksellä
- keskustelemaan lapsen kanssa koulupäivistä ja kaverisuhteista
- tukemaan yhteisesti sovittuja toimintatapoja.

Koulu tiedottaa huoltajille aina epäillyistä tai havaituista kiusaamistapauksista lain edellyttämällä tavalla.

5. Kiusaamistapausten selvittämisprosessi

Vaihe 1: Huolen tai epäilyn herääminen

Kiusaamisesta voi tulla tieto:

- oppilaalta
- huoltajalta
- henkilökunnalta
- kiusaamiskyselystä
- oppilashuollon kautta.

Jokainen koulun aikuinen on velvollinen reagoimaan välittömästi.

Vaihe 2: Tilannekuvan muodostaminen

Vastuuhenkilönä toimii pääsääntöisesti luokanopettaja tai luokanvalvoja.

Selvitetään:

- mitä on tapahtunut
- ketkä ovat osallisia
- kuinka kauan tilanne on jatkunut
- kuinka usein tapahtumia esiintyy
- missä tilanteissa kiusaamista tapahtuu
- onko kyse kiusaamisesta, konfliktista vai muusta epäasiallisesta käyttäytymisestä.

Osapuolet kuullaan aina erikseen.

Vaihe 3: Akuutin tilanteen katkaiseminen

Tarvittavat välittömät toimet:

- valvonnan lisääminen
- oppilaiden erottaminen eri ryhmiin tai toimintatilanteisiin
- välituntijärjestelyt
- muut turvallisuutta lisäävät toimenpiteet.

Tarvittaessa mukaan otetaan rehtori, apulaisrehtori, kuraattori tai psykologi.

Vaihe 4: Huoltajien informointi

Koulu tiedottaa tilanteesta kaikkien osapuolten huoltajille mahdollisimman pian.

Huoltajille kerrotaan:

- mitä on selvitetty
- mitä toimenpiteitä on tehty
- miten asia etenee
- milloin seurantaa toteutetaan.

Vaihe 5: Ratkaisukeskustelu ja sopimukset

Osapuolten kanssa käydään ratkaisukeskeiset keskustelut.

Sovitaan:

- miten toimitaan jatkossa
- miten hyvitetään aiheutettu haitta
- miten huolehditaan turvallisesta koulupäivästä
- kuka seuraa tilanteen etenemistä.

Vaihe 6: Seuranta

Seuranta toteutetaan sovitun ajan kuluessa, yleensä 1–4 viikon sisällä.

Seurannassa arvioidaan:

- onko kiusaaminen loppunut
- kokeeko oppilas olonsa turvalliseksi
- tarvitaanko uusia tukitoimia
- tarvitaanko oppilashuollon tai viranomaisten tukea.

Seurantaa jatketaan, kunnes voidaan varmistaa tilanteen päättyneen.

6. Toimenpiteet jatkuvissa tai vakavissa tapauksissa

Mikäli kiusaaminen jatkuu aiemmista toimista huolimatta:

- järjestetään laajempi neuvottelu huoltajien kanssa
- otetaan oppilashuollon palvelut mukaan
- käytetään perusopetuslain mukaisia kasvatus- ja kurinpitokeinoja
- tehdään tarvittaessa lastensuojeluilmoitus
- ollaan yhteydessä poliisiin silloin, kun teko täyttää rikoksen tunnusmerkistön.

7. Arviointi ja seuranta

Kiusaamisen vastaisen työn toteutumista arvioidaan vuosittain:

- kiusaamiskyselyjen tulosten avulla
- oppilashuoltoryhmässä
- henkilöstön arviointikeskusteluissa
- oppilas- ja huoltajapalautteen perusteella.

Suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan osana koulun lukuvuosisuunnittelua.